

לְשַׁבְּחָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֵיאַ שְׁעָתָא, וּלְבַתֵּר אֶהְדְּרוּ, הָדָא הוּא דְכַתִּיב קִטְנִיתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֲמָת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדְּךָ וְגו', וְעַתָּה הֵייתִי לְשָׁנֵי מַחְנוֹת. מַחְנֵה שְׁכִינָה, וְכָל בֵּיתוֹ. [ס"א מַחְנֵה אֶחָד הִיא, שְׁכִתוּב מַחְנֵה אֱלֹהִים וְהוּא. לְשָׁנֵי מַחְנוֹת - שְׁהִיָּה שְׁלָם מִכָּל הַצְּדִדִים מִשְׁנֵי חֻלְקִין חַוּוּר לְבָן וְאָדָם. וְסוּמָק.

את הקדוש ברוך הוא באותה שעה, ואחר כך חזרו. זהו שכתוב קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך וגו', ועתה הייתי לשני מחנות. מחנה שכינה, וכל ביתו. [ס"א מחנה אחד היא, שכתוב מחנה אלהים והוא. לשני מחנות - שהיה שלם מכל הצדדים משני חלקים, לבן ואדם.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָא אֲתָמָר, הַהוּא לִילֵיאַ שׁוּלְטָנוּתָא דְסִטְרָא דְעָשׂוּ הָוּה בְּהֵיאַ שְׁעָתָא דְהָא כְּתִיב (בְּרַאשִׁית א') יְהִי מְאֹרֶת חֹסֶר, וּבְגִין כֶּף וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדוּ, דְּאֲשַׁתָּאֵר יַעֲקֹב דְּאִיהוּ שְׁמֵשָׁא בְּלַחֲדוּדֵי, דְּאֲתַכְסִּיא סִיְהָרָא מִן שְׁמֵשָׁא. וְאָף עַל גַּב דְּנִטְירוּ (ס"א וְעַם כָּל דְּא נְסִירוּ) דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲתַעְדִּי מְנִיָּה מִכָּל וְכָל, וְעַל דָּא לֹא יָכוֹל לוֹ, דְּכַתִּיב וַיִּרְא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ.

רבי אלעזר אמר, הרי נתבאר אותו לילה שלטון של צד של עשו היה באותה שעה, שהרי כתוב (בראשית א') יהי מארת חסר, ומשום כך ויתר יעקב לבדו, שנשאר יעקב, שהוא שמש לבדו, שהתכסתה הלבנה מן השמש. ואף על גב ששמירת [ועם כל זה השמירה של] הקדוש ברוך הוא לא זזה ממנו מכל וכל, ועל זה לא יכל לו, שכתוב וירא כי לא יכל לו.

אֲסַתְפַּלְּ לִימִינָא וְחָמָא לְאַבְרָהָם. אֲסַתְפַּלְּ לְשְׁמַאלָא וְחָמָא לְיִצְחָק. אֲסַתְפַּלְּ בְּגוּפָא וְחָמָא דְּאֲתַכְלִיל מִסִּטְרָא דָּא וְאֲתַכְלִיל מִסִּטְרָא דָּא, כְּדִין וַיִּגַּע בְּכַף יִרְכּוּ. בְּחַד עַמּוּדָא דְּסַמִּיךְ לְגוּפָא דְּאִיהוּ לְבַר מִן גּוּפָא.

הסתפל לימינה וראה את אברהם, הסתפל שמאלה וראה את יצחק, הסתפל בגוף וראה שנכלל מצד זה ונכלל מצד זה, ואז ויגע בכף ירכו, בעמוד אחד הסמוך לגוף, שהוא מחוץ לגוף.

וּבְגִין כֶּף חוּנָה מְלֹאךְ יִי סָבִיב לִירְאִיו וַיַּחְלִצֵם, אַקִּיף לִיהּ בְּכָל סִטְרוֹי בְּגִין לְשַׁזְבָּא לִיהּ, וְכַד שָׂרָא שְׁכִינָתָא בְּגִיָּיה (ס"א לְנִבְיָה) כַּמָּה חִילִין וּמְשַׁרְיִין אֲתוּ בְּהַדְיָה, וּמְאִינוּן מְלֹאכִין שְׁדֵר לְגַבְיָה דְּעָשׂוּ:

ובגין כף חונה מלאך יי סביב ליראיו ויחלצם, הקיפו בכל צדדיו כדי להצילו. וכששרתה שכינה בתוכו [ס"א אליה], כמה חילין ומחנות באו עמה, ומאותם מלאכים שלח לעשו.

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלֹאכִים, אָמַר רַבִּי אַבְּא וְכִי אֲמַאי אֲתַעַר אִיהוּ לְגַבְיָה דְּעָשׂוּ, וְטַב הָוּה לִיהּ לְאֲשַׁתּוּקֵי מְנִיָּה. אָלָא אָמַר

וישלח יעקב מלאכים. אמר רבי אבא, וכי מה הוא התעורר אל עשו? טוב היה לו לשתק ממנו. אלא, אמר יעקב, יודע אני שעשו חושש לכבוד אבא ולעולם לא הרגיו אותו, והריני יודע, שהואיל ואבא קיים, איני פוחד ממנו, אבל עכשו שאבא קיים, אני רוצה

יַעֲקֹב יִדְעָנָא דְּעָשׂוּ חֵיִישׁ לִיהּ לִיקְרָא דְּאַבָּא וּלְעַלְמָא לֹא אַרְגִּיזוּ קַמִּיהּ, וְהָא יִדְעָנָא הוּאִיל וְאַבָּא קַיָּים לֹא מִסְתַּפִּינָא מְנִיָּה, אָבַל הַשְׁתָּא דְּאַבָּא קַאִים

להתפייס עמו. מיד - וישלח יעקב מלאכים לפניו.

וישלח יעקב מלאכים, רבי שמעון פתח ואמר, (משלי יב) טוב נקלה ועבד לו ממתכבד וחסר לחם. פסוק זה נאמר על יצר הרע, משום שהוא תמיד מקטרג לבני אדם, ויצר הרע מרים לבו ורצונו של האדם בגאונה, והולך אחריו, מסלסל בשערו ובראשו, עד שמתגאה עליו ומושיף אותו לגיהנם.

אבר טוב נקלה - אותו שלא הולך אחר יצר הרע ולא מתגאה כלל ומנמיך רוחו ולבו ורצונו אל הקדוש ברוך הוא, ואז אותו יצר הרע מתהפף לו לעבד, שלא יכול לשלט עליו, ואותו איש שולט עליו, כמו שנאמר (בראשית ד) ואתה תמשל בו.

ממתכבד - כמו שאמרנו, שהוא מכבד עצמו, מסלסל בשערו, מתגאה ברוחו, והוא חסר לחם - חסר אמונה, כמו שנאמר (ויקרא כא) לחם אלהיו וגו', (שם) לחם אלהיהם הם מקריכם וגו'.

דבר אחר טוב נקלה ועבד לו - זה יעקב שהנמיך רוחו לעשו כדי שאחר כך יהיה לו עבד וישלט עליו ויתקיים בו (בראשית כז) יעבדוך עמים וישתחו לך לאמים וגו', ועדין לא היה זמנו כלל, אלא משום שהעבירו יעקב לסוף הימים. ועל זה היה מיד נקלה, ואחר כך אותו שמתכבד יהיה עבד לו. אותו שהוא חסר לחם יהיה עבד לאותו שנתנו לו רב דגן ותירוש.

בא ראה, על זה, משום שידע יעקב שהצטרף לו, עכשו התהפף לו לנקלה, ויותר חכמה ועקמומיות עשה בזה מפל מה

בעינא לאתפייסא עמיה, מיד וישלח יעקב מלאכים לפניו.

וישלח יעקב מלאכים. רבי שמעון פתח ואמר, (משלי יב) טוב נקלה ועבד לו

ממתכבד וחסר לחם, האי קרא על יצר ^דהרע אתמר, בגין דאיהו מקטרגא תדיר לגבי בני נשא, ויצר הרע איהו ארים לפיה ורעותיה דבר נש בגאותא ואזיל אבתריה מסלסל שעריה וברישיה עד דאיהו אתגאי עליה ומשיף ליה לגיהנם.

אבר טוב נקלה, ההוא דלא אזיל אבתריה דיצר הרע ולא אתגאי כלל ומאיך רוחיה ולביה ורעותיה לגבי קדשא בריך הוא, וכדין ההוא יצר הרע מתהפף לעבד לו, דלא יכול לשלטא עלוי, וההוא בר נש שליט עלוי כמה דאת אמר, (בראשית ד) ואתה תמשל בו.

ממתכבד, כמה דאמרן דאיהו אוקיר גרמיה מסלסל בשעריה אתגאי ברוחיה, ואיהו חסר לחם, חסר מהימנותא כמה דאת אמר, (ויקרא כא) לחם אלהיו וגו' (ויקרא כא) לחם אלהיהם הם מקריכם וגו'.

דבר אחר טוב נקלה ועבד לו, דא יעקב דמאיך רוחיה לגביה דעשו. בגין דלבתר ליהוי עבד לו וישלוט עלוי ויתקיים ביה (בראשית כז) יעבדוך עמים וישתחו לך לאומים וגו', ועדין לא הוה זמניה כלל. אלא בגין דסליק ליה יעקב לבתר יומיא, ועל דא הוה מיד נקלה. ולבתר ההוא דאיהו מתכבד יהא עבד לו, ההוא דאיהו חסר לחם יהא עבדא לההוא דיהבו ליה רוב דגן ותירוש.

תא חזי, על דא בגין דינדע יעקב דאצטריך ליה, השתא אתהפף ליה

נְקֻלָּה. וְיוֹתֵר חֲכָמָה וְעֻקְיָמוּ עֲבָד בְּדָא, מִפְּלַ מַּה דְּעֲבָד לְגַבֵּי דְעֵשׂוֹ. דְּאִילוּ הוּא יָדַע עֵשׂוֹ חֲכָמָה דָּא יְקֻטִּיל לִיהָ לְגַרְמִיָּה וְלֹא יִיתִי לְדָא, אֲבָל כִּלְאָ עֲבָד בְּחֲכָמְתָּא, וְעַלִּיהָ אֲמַרְהָ חֲנָה (שמואל א ב) יִי יַחֲתוּ מְרִיבּוֹ וְגוֹ' וְיִתְּן עֵז לְמַלְכוֹ וְגוֹ':

שְׁעֵשָׂה לְעֵשׂוֹ. שְׁאֵלוּ הִיָּה יוֹדַע עֵשׂוֹ חֲכָמָה זֶה, יִהְרַג אֶת עֵצְמוֹ וְלֹא יָבֵא לְיַדֵּי זֶה, אֲבָל הַפֶּלַע עֵשָׂה בְּחֲכָמָה, וְעַלִּיו אֲמַרְהָ חֲנָה (שמואל א-ב) ה' יַחֲתוּ מְרִיבּוֹ וְגוֹ' וְיִתְּן עֵז לְמַלְכוֹ וְגוֹ'.

וְיִצְוּ אַתְּם לֵאמֹר כֹּה תֵאמְרוּן לְאֲדָנִי לְעֵשׂוֹ כֹּה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב עִם לִבְנֵי גֵרְתִּי וְאַחַר עַד עֵתָּה. מִיָּד פִּתַּח יַעֲקֹב לְאַתְהֶפְכָּא לִיהָ לְעֲבָדָא, בְּגִין דְּלֹא יִסְתַּפֵּל עֵשׂוֹ בְּאִינוּן בְּרַכָּאן דְּבְרַכִּיָּה אֲבוּי, דְּהָא יַעֲקֹב סָלִיק לִוְן לְבַתֵּר כְּדָקָא אֲמַרְן.

וְיִצְוּ אַתְּם לֵאמֹר כֹּה תֵאמְרוּן לְאֲדָנִי לְעֵשׂוֹ כֹּה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב עִם לִבְנֵי גֵרְתִּי וְאַחַר עַד עֵתָּה. מִיָּד פִּתַּח יַעֲקֹב לְאַתְהֶפְכָּא לִיהָ לְעֲבָדָא, בְּגִין דְּלֹא יִסְתַּפֵּל עֵשׂוֹ בְּאִינוּן בְּרַכָּאן דְּבְרַכִּיָּה אֲבוּי, דְּהָא יַעֲקֹב סָלִיק לִוְן לְבַתֵּר כְּדָקָא אֲמַרְן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְאִי חָמָא יַעֲקֹב דְּשִׁדְר לִיהָ לְעֵשׂוֹ וְאָמַר עִם לִבְנֵי גֵרְתִּי, וְכִי מַה עָבִיד בְּשְׁלִיחוּתִיהָ דְעֵשׂוֹ (דְּאִמַר) מַלְּהָ דָּא. אֲלֵא לִבְנֵי הָאֲרָמִי קָלִיָּה אָזִיל בְּעֵלְמָא דְלֹא הוּא בַר נָשׁ דִּישְׁתַּזִּיב מִנִּיהָ, דְּהוּא הוּא חָרַשׁ בְּחָרְשֵׁין וְרַב בְּקוֹסְמִין, וְאֲבוּי דְּבַעוֹר הוּא, וְבַעוֹר אֲבוּי דְּבַלְעָם, דְּכַתִּיב (יְהוֹשֻׁעַ יג) בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֶם, וְלִבְנֵי חֲכָם בְּמַכְשָׁפִים וּבְקוֹסְמִים יוֹתֵר מִכָּל, וְעַם כָּל זֶה לֹא יָכֹל לִיעֲקֹב, וְרַצְיָה לְאַבְדָּ אֶת יַעֲקֹב בְּכַמְהָ כְּלֵי וַיִּזֵּן. זֶהוּ שְׁכִתּוּב (דְּבָרִים כו) אֲרָמִי אֲבָד אֲבִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה רָאָה יַעֲקֹב שֶׁשָּׁלַח לְעֵשׂוֹ וְאָמַר עִם לִבְנֵי גֵרְתִּי, וְכִי מַה עֵשָׂה בְּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ [שְׁאִמַר] דְּבַר זֶה? אֲלֵא לִבְנֵי הָאֲרָמִי, קוּלוּ הִלְךְ בְּעוֹלָם, שְׁלֹא הִיָּה אָדָם שֶׁיִּנְצֵל מִמֶּנּוּ, וְהוּא הִיָּה מְכַשֵּׁף בְּכַשְׁפִּים וְגָדוֹל בְּקוֹסְמִים, וְאֲבִי בְּעוֹר הִיָּה, וְבַעוֹר אֲבִי בְּלַעַם, שְׁכִתּוּב (יְהוֹשֻׁעַ יג) בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֶם, וְלִבְנֵי חֲכָם בְּמַכְשָׁפִים וּבְקוֹסְמִים יוֹתֵר מִכָּל, וְעַם כָּל זֶה לֹא יָכֹל לִיעֲקֹב, וְרַצְיָה לְאַבְדָּ אֶת יַעֲקֹב בְּכַמְהָ כְּלֵי וַיִּזֵּן. זֶהוּ שְׁכִתּוּב (דְּבָרִים כו) אֲרָמִי אֲבָד אֲבִי.

אָמַר רַבִּי אַבְא כּוּלֵּי עֵלְמָא הוּי יָדַעֵי דְלִבְנֵי הוּא רַב חַפְיָמִין וְחָרְשֵׁין וְקוֹסְמִין, וּמֵאֵן דְּבַעֵי לְאוּבְדָא בְּחָרְשׁוּי לֹא אֲשַׁתַּזִּיב מִנִּיהָ, וְכָל מַה דְּיָדַע בְּלַעַם מִנִּיהָ הוּא. וְכַתִּיב בִּיהָ בְּבַלְעָם (במדבר כב) כִּי יִדְעַתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מְבָרָךְ וְאֲשֶׁר תֹּאֵר יוֹאֵר. וְכּוּלֵּי עֵלְמָא הוּי מְסַתְּפֵי מִלִּבְנֵי וּמְחָרְשׁוּי, וּמַלְּהָ קְדָמָא דְשִׁדְר יַעֲקֹב לְעֵשׂוֹ אָמַר עִם לִבְנֵי גֵרְתִּי. וְאִי תִימָא דְזַעִיר הוּא יָרַח אוֹ שְׁתָּא. לֹא הָכִי, אֲלֵא וְאַחַר עַד עֵתָּה, עֲשָׂרִין שָׁנִין אֲתֵאָחְרִית עֲמִיָּה. וְאִי תִימָא

אָמַר רַבִּי אַבְא, כָּל הַעוֹלָם הוּי יוֹדַעִים שְׁלִבְנֵי הִיָּה גְדוֹל הַחֲכָמִים וְהַמְכַשְׁפִּים וְהַקּוֹסְמִים, וּמִי שְׁרַצְיָה לְאַבְדָּ אוֹתוֹ בְּכַשְׁפִּיו, לֹא נִצֵּל מִמֶּנּוּ, וְכָל מַה שֶׁיָּדַע בְּלַעַם - מִמֶּנּוּ הִיָּה, וְכַתּוּב בְּבַלְעָם (במדבר כב) כִּי יִדְעַתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מְבָרָךְ וְאֲשֶׁר תֹּאֵר יוֹאֵר, וְכָל הַעוֹלָם הוּי פּוֹחְדִים מִלִּבְנֵי וּמְכַשְׁפִּיו. וְדָכַר רֵאשׁוֹן שֶׁשָּׁלַח יַעֲקֹב לְעֵשׂוֹ - אָמַר עִם לִבְנֵי גֵרְתִּי. וְאַם תֵּאמַר שֶׁמַּעֲט הִיָּה, חֲדָשׁ אוֹ שְׁנָה - לֹא כֵף, אֲלֵא וְאַחַר עַד עֵתָּה, עֲשָׂרִים שָׁנָה הִתְאַחַרְתִּי עִמּוֹ. וְאַם תֵּאמַר שֶׁלֹּא עָלָה בְּיַדֵּי כְּלוּם - אֲתֵאָחְרִית עֲמִיָּה. וְאִי תִימָא

ויהי לי שור וחמור. אותם שני גזרי דין, שפשושניהם מתחברים יחד, לא מתחברים אלא להרע לעולם, ולכן פתוב (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמור יחדו.

צאן ועבד ושפחה - אלו הם פתרים תחתונים שהרג הקדוש ברוך הוא במצרים, (שמות יב) בכור בהמה, (שם) בכור השבי, (שם יא) בכור השפחה. זהו שכתוב צאן ועבד ושפחה. מיד היה עשו פוחד ויצא פנגדו, ופחד היה לו מיעקב כמו שהיה ליעקב מעשו. ראש שהיה הולך בדרך. עד שהיה הולך, שמע על לסטים אחד שהיה אורב בדרך. פגש אותו איש אחר, אמר לו: ממי אתה? אמר לו: אני מלגיון פלונני. אמר לו: סטה לך מלפני, שפל מי שקרב אלי, אני מביא נחש אחד שהורג אותו. הלך אותו האיש לאותו הלגיון. אמר לו: איש אחד בא, וכל מי שקרב אליו, נושף אותו נחש אחד שהוא מביא, ומת.

שמע אותו לגיון ופחד. אמר: יפה שאלך עמו ואתפיס עמו. עד שראה אותו אותו האיש, אמר: אוי ואבוי שעכשו יהרג אותו אותו הלגיון. התחיל להשתחוות ולכרע פנגדו. אמר אותו לגיון: אלמלא היה לו בידו נחש להרג, לא היה משתחוה כל זה פנגדי. התחיל הלגיון להתגאות. אמר: הואיל וכל כך פגע לנגדי, לא אהרג אותו.

כך אמר יעקב, עם לכן גרתי ואחר עד עתה. עשרים שנה התאחרתי עמו, ואני מביא נחש להרג בני אדם. שמע עשו, אמר, אוי מי יקום לפניו, שעכשו יהרג

דלא סליק בידי כלום. ויהי לי שור וחמור, אינון תריין גזרי דינין, דכד מתחברין תרווייהו כחדא, לא מתחברין אלא לאבאשא עלמא. ובגין כך פתיב, (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמור יחדו.

צאן ועבד ושפחה, אלין אינון פתרי תפאי דקטל קדשא בריך הוא במצרים (שמות יב) בכור בהמה (שמות יב) בכור השבי (שמות יא) בכור השפחה, הדא הוא דכתיב צאן ועבד ושפחה. מיד מסתפי הוה עשו ונפק לקדמותיה, ודחילו הוה ליה מיעקב כמה דהוה ליה ליעקב מעשו.

דבר נש דהוה אזיל בארשא, עד דהוה אזיל שמע על חד לסטים דהוה כמן בארשא, פגע ביה בר נש אחרא. אמר ליה ממאן אנת, אמר ליה מפלונני לגיון אנא, אמר ליה סטי לך מגבאי דכל מאן דקריב בהדאי חד חוץ אנא מייתי וקטיל ליה. אזל ההוא בר נש לההוא לגיון, אמר ליה חד בר נש אתי וכל מאן די קריב בהדיה נשכיה חד חוץ דהוא מייתי (דף קסו ע"א) ומיית.

שמע ההוא לגיון ודחיל, אמר יאות דאזיל לקבליה ואתפיס בהדיה. עד דחמא ליה ההוא בר נש, אמר, ווי דהשתא יקטליניה ההוא לגיון. שארי סגיד וכרע לקבליה. אמר ההוא לגיון, אלמלא הוה ליה בידיה חוץ לקטלא, לא סגיד פולי האי לקבלי. שארי לגיונאה לאתגאה, אמר, הואיל וכל כך פגע לקבלי לא אקטליניה.

כך אמר יעקב עם לכן גרתי ואחר עד עתה, עשרין שנין אתאחרית עמיה ואנא מייתי חוץ לקטלא בני נשא. שמע עשו, אמר, ווי

מאן יקום קמיה. דהשתא יקטליניה יעקב בפומיה, שארי נפיק